

Buskerud Sau & Geit
V/Tor Grøthe

Norilia AS
POBox 360 Økern
0513 Oslo

Oslo, 28.februar 2014

Avl og ull

Bakgrunn

Vi er i etterkant av vår deltakelse på Buskerud Sau & Geit Årsmøte fredag 21.februar 2014 blitt bedt om frembringe vårt syn ift utviklingen av kvaliteten på norsk ull.

Kvaliteter

Med kvalitet menes i denne sammenheng i hovedsak forholdet mellom ener og toerkvalitet der eneren representerer en finere (=tynnere) ullfiber ift toeren som er en grovere (=tykkere) fiber. I tillegg vil andre parametere som for eksempel lengde, marg, spenst og dødhår også spille inn ift hva som blir klasset som ener eller toerull.

Priser

Ullsubsidien fra SLF og prisene på ull i markedet favoriserer helt klart finere ull uten innslag av marg, pigmenter mm (vedlegg 1)

Dette er bakgrunnen til at det i Norge bevist over mange år er blitt avlet på dyr som har ull av enerkvalitet. Norsk Ullstandard ligger i bunnen for dømming av ullkvaliteten. I Avlsrådet for sau/NSG kåringsinstruks står det at "Dyr som ikke holder kravet til C1/F1 gis 5 poeng på ullkvalitet og skal ikke kåres".

Forholdet mellom prisen til produsenten for kjøtt og ull har dreid seg mot at kjøtt har hatt en vekst i prisen (vedlegg 2). Dette mens ullen har stått still over lang tid har bidratt til at det har blitt lagt mer vekt på kjøttegenskaper enn ull i avlsarbeidet. Og dermed kombinert med noen tilfeller av mangel på kvalifiserte dyr har også kravet om enerkvalitet blitt fraveket og gitt dispensasjon for i en del tilfeller.

Status

Det kan i utgangspunktet virke som at noen få unntak og dermed kun en liten økning av toerull ikke vil ha så stor innvirkning. Men, tall fra SLF viser at den negative utviklingen har vært stabil og i løpet av de siste 10 år har andelen enerkvalitet i den største og økonomisk viktigste klassen C1 gått fra 85% i ullåret 2002/03 til 77% i ullåret 2012/13 (vedlegg 3).

Forholdet i de andre klassene som A, B og F viser den samme trenden. For eksempel har F1 som er enerull fra Spælsau gått fra 51% ned til 41%. Dette har resultert i at det nå i visse situasjoner kan være vanskelig i avlsarbeidet å finne aktuelle dyr som oppfyller kravet om enerull.

If marg er det også blitt en utfordring at andelen ull med marg over grensen for enerkvalitet (3%) har økt – noe som resultert i en høyere andel toerkvalitet. Marg er meget vanskelig å oppdage og det er grunnen til at det i Ullstandarden aksepteres noe marg. Men oppdager mann "noe marg" er det stor sannsynlighet for at det finnes mere marg og at andelen trolig vil overstige maks grense. For å unngå den økende andelen toerkvalitet burde det derfor være nulltoleranse for marg ved avlsarbeidet.

Sorte flekker/pigmenter i ullen hos raser som skal være hvite er også en utfordring i avlsarbeidet. Dette fordi kun den minste forekomst av dette i ull som skal være hvit gjør at den blir klasset i en pigmentert klasse (S). Ullen kan fortsatt være enerull, men verdien, basert på subsidien/salgsprisen, vil være betraktelig redusert.

Norilia AS
POB 360 Økern
NO-0513 OSLO
Norway
Visiting adr: Lørenv. 37

Nasjonal tel.: 03070
Int.tel.: +47 22 90 30 70
Fax.: +47 73 56 49 32
Internett: www.norilia.no
Foretaksregisteret/VAT-no.:
NO 995 643 316 MVA

Bank DNB Bank ASA
SWIFT DNBANOKK
IBAN NO5270760546176 (NOK)
NO0950020447912 (EURO)
NO8670070442750 (USD)
GB11DNBA0511463819001
SWIFT DNBAGB2L

Konto/Acct.:
70760546176 (NOK)
50020447912 (EUR)
70070442750 (USD)
63819001 (GBP)
Sort Code: 40-51-14

Konsekvens

Vi mener at utviklingen som vi ser nå på ull vil bidra til å redusere de verdier som i utgangspunktet ligger i ullen. Om ullen fremover ikke blir tatt nok hensyn til i avlsarbeidet vil det ytterligere redusere kvaliteten på ullen og dermed vil andelen toer ull fortsette å øke.

Effekten på kort sikt vil være en lavere avregning for bonden ifm at subsidien gir en betraktelig lavere verdi og at salgsværdien vil synke. Både norske og utenlandske kunder/produsenter som frem til nå har brukt norsk i kvalitetsprodukter som garn, strikkeprodukt, pledd mm vil ikke se seg tjent med å bruke norsk ull. Fordi kvaliteten på produktene ikke vil holde mål og/eller ikke la seg produseres med toerull.

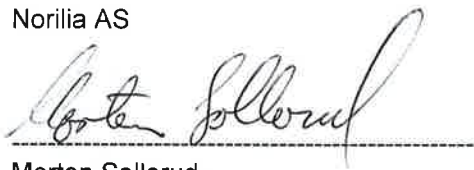
Dermed vil andelen av norsk ull som går til eksport for bruk i hovedsak i utenlandske vegg til vegg tepper øke. Her er prisen som produsentene er villige til å betale lavere.

På lang sikt vil det også kunne medføre at subsidien fra SLF vil bli satt spørsmål ved. Hvorfor skal samfunnet subsidiere en råvare av lav kvalitet, som blir eksportert, og som ikke gir det norske samfunn noe tilbake i form av et grunnlag for nasjonal verdiskapning? Noe som var utgangspunktet og en forutsetning den gangen *Ullordningen* (subsidien) ble opprettet.

Forslag

Vårt innspill er at det ved avlsarbeid ikke gis mulighet for unntak fra enerregelen og at det er nulltoleranse for marg. I tilfelle dette ikke blir etterfulgt vil et arbeid som pågått over mange år og resultert i en høy kvalitet på den norske ullen bli rasert. Med den konsekvensen at inntektsgrunnlaget for produsentene av ull vil gå ned.

Norilia AS

Morten Sollerud
Administrerende direktør

Norilia AS

Tony Barman
Leder Ullavdelingen